

דוב מנחם קונויסר
Dov Menahem Konwiser, Cantor

על החזן קונויסר עברו גלגולים רבים בחייו. הוא נולד בשנת 1887 במינסק אשר ברוסיה הלבנה. עוד בשנות ילדותו גילה כשרונות מצוינים בזמרה וקיבל אצל חוני עירו את רא-

שית השכלתו והינכרו בחזנות. כשדוב מנחם הגיע לשנות בגרות נסע לקניגסברג ולמד מפי החזן המפורסם וינטרייב את חכמת החזנות והמוסיקה ורכש לו ידיעות נרחבות במקצוע זה. בשובו למינסק בראשית המאה העשרים כיהן כמנצח על המקהלה בבית-הכנסת הגדול בעיר מולדתו, ואחר-כך נתמנה כחזן בעיר קלוארי. בשנות המלחמה עברו עליו שנות סבל יחד עם כל יהודי הסביבה. בשנים 1925-1922 כיהן בעיר זגיר' שעלי-יד לודו, משם עבר לרישא. אחרי שעמד למבחן, בעברו באחד מימי השבת לפני התיבה בבית-הכנסת, נתקבל בתור חזן ברישא ונתקבב על הקהל בנועם קולו ובתפילתו הערבה, וכן במקהלתו שעמדה על רמה מקצועית. הוא הקדיש זמן רב לאימון מקהלתו (בתמונה החזן דוב-מנחם קונויסר ומקהלתו מחדש יולי 1931 ברישא נראים חיים גרינפלד, משה שפיגל, בן החזן הרצל קונויסר, שכטר ועוד). מלבד חזנותו עסק גם בכתיבת לחנים, וכמה מהם בוצעו על-ידי מקהלתו. הוא היה שר יצירות מחזנות-הרגש ומחזנות-הסדר השתמש גם ביציר-ותיו של זולצר.

בשנת 1928, הבן, הרצל, נתלה לאביו בניסיעתו לאפריקה הדרומית, וברישא נשארו שש בנותיו: רבקה, יוכבד, פייגה, ביילה, אסתר-רחל ובתיה. אסתר-רחל נמצאת באחת העיירות בברית-המועצות. הרצל קונויסר גר ביוהאניסבורג באפריקה הדרומית. יתר האחיות ניספו, כנראה, בשואה הנאצית.

החזן קונויסר כיהן כחזן ברישא בשנים 1925-1931. הפרנסה לא היתה מצויה אז אצל יהודי פולין. החזן קונויסר השאיר את משפחתו ברישא ונסע לתור לו מקום יותר טוב. לבסוף נודמן לעיר קייפטאון באפריקה הדרומית בה נתקבל כחזן, ושם נפטר בשנת 1936. אשת החזן נפטרה ברישא עוד

בעלי-תפילה לימים-נוראים

בית-הכנסת ובית-המדרש הראשון שברישא ואלה שנתוס-פו במשך הזמן לא הספיקו עוד לאוכלוסיה היהודית בעיר. בפרט בימים הנוראים או בחגים, כאשר היו באים לעיר גם יהודי הכפרים הסמוכים כדי ליהנות מתפילת חזנים או בעלי-תפילה מעולים. בעלי-תפילות כאלה היו בעיקר אצל קהל החסידים שבעיר, שהצטיינו במידותיהם הטובות וביראת שמים, והיו עוברים לפני התיבה בימים הנוראים. בקרב החסידים נמצאו כאלה בכל קלויז, ומהם מוסמכים בידי האדמו"רים הזכרנו לעיל את ר' זישא ור' משה אמקרויט. מלבדם אפ-

שר לפרט שמות נוספים, כגון ר' אברהמילה שר"ב בירמן, בעל-מוסף זקן ורגיל בקלויז הגדול, שהתפילה היתה לחס-חוקו וכן ר' יחיאל סנבאום, אף הוא בעל-מוסף בקלויז הגדול, שתפילתו וזמרתו כללו את החמימות והדביקות עם האנחה היהודית, ואילו כבעל-שחרית שימש שם ר' מנדל פינק, שידע את נוסחאות-התפילה השונים ובחר מהם את הטוב והיפה, תוך נאמנות לנוסח המסורתי. בעלי-מוסף מעולים היו גם ר' הרשלה שר"ב נייכויאר ור' איזה מאן שר"ב, ר' יהודה הורר ביין, ר' משה שליטל, ר' חיים וואלד, ר' זליג לויפבאן, ר' הירש יעקב בעל-שחרית בקלויז הגדול, ר' אלישע אברמוביץ בקלויז דזיקוב ורבים אחרים.

D. M. Konwiser, Cantor, and his Chorus

החזן דוב מנחם קונויסר ומקהלתו (יולי 1921). שורה א', יושבים מימין: - שכטר, הרצל בן החזן, שורה ב', יושבים מימין: משה שפרגל, החזן, שטורם, חיים גרינפלד, שורה ג', קולר כפר הס, - אקשטיין.